

Педагогіка
ШКОЛИ

УДК 37.014.3(477)

**Тетяна
МИКИТАСЬ**
Директор
НВК «Генічеська школа
I-III ступенів № 3 –
дошкільний навчальний
заклад» Генічеського
району Херсонської
області

Директор школи, ліцею, гімназії № 6 '2018

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

У статті йдеться про сучасний етап розвитку системи освіти в НВК «Генічеська школа I – III ступенів № 3 – дошкільний навчальний заклад», метою якого є пошук шляхів приведення змісту освітнього процесу у відповідність з особистісними запитами учнів, європейськими стандартами. Нова структура школи дає можливість засвоїти інноваційний зміст освіти й здобути компетентності для життя.

Ключові слова: управління навчально-виховним комплексом, компетентність, інноваційний навчальний заклад, Нова українська школа, проектна діяльність, педагогіка партнерства, пілотне впровадження.

Дати дітям радість праці, радість успіху у навчанні, збудити в інших серцях почуття гордості, власної гідності – це перша заповідь виховання... Успіх у навчанні – єдине джерело внутрішніх сил дитини, які народжують енергію для перетворення труднощів, бажання вчитися.

В. О. Сухомлинський

Актуальність проблеми. Одним із провідних напрямів системи виховання школярів є орієнтація на розвиток індивідуальності дитини, та подання їй допомоги у розв'язанні важливої для неї проблеми. Від того, наскільки педагог-вихователю зможе вчасно помітити, правильно зрозуміти та коректно сприяти розв'язанню проблемної ситуації, в якій перебуває учень, залежить успішність педагогічного впливу на розвиток особистості учня, прояв його індивідуальності, самореалізація в мінливому, складному, інколи непередбаченому соціальному середовищі [2].

Мета статті – показати, як реалізується особистісно орієнтований підхід в організації освітнього процесу в Новій українській школі.

Вклад основного матеріалу. Одним із пріоритетних завдань, які ставить перед собою колектив навчально-виховного комплексу в умовах

Нової української школи, є створення педагогічно організованого середовища, що забезпечує всю повноту розвитку дитячої діяльності та формування у вихованців життєвих компетентностей. НВК «Генічеська школа I-III ступенів № 3 – дошкільний навчальний заклад», який працює протягом двох років, є динамічною педагогічною системою, що об'єднує освітній процес дитячого садка і школи.

Ми усвідомлюємо, що *дошкільний вік – це період, коли дитина тільки починає правильно визначати свої дії.* І завдання педагогів, залучивши батьків наших вихованців, – допомогти малюку зрозуміти свої бажання та утримати їх, незважаючи на ситуаційні обставини. Ми вважаємо, що будь-яку справу дитина повинна робити самостійно, не під впливом і тиском, а за власним бажанням і рішенням. Лише така допомога сприяє становленню й розвитку його власних якостей [1].

Модель особистісно орієнтованого підходу у навчальній діяльності педагога дошкільного закладу реалізують за допомогою технології співробітництва. Запорукою успіху є вміння вихователя бути на одному щаблі зі своїми вихованцями, не вчити, а навчатися разом, радіти успіхам, а якщо й помилятися, то своєчасно виправляти помилки, вносити певні корективи. Вихователі уникають таких висловів, як *«неправильно»*, *«думай краще»*, *«дай сказати іншим»*, а, навпаки, дотримують такої позиції: **кожна відповідь має право на існування й кожна дитина повинна бути почутою**. Слід зазначити, що педагоги дошкільного підрозділу відмовляються від традиційної форми проведення занять, а віддають перевагу інтеграції різних видів дитячої діяльності під час сюжетно-динамічних та ігрових занять, занять-досліджень, занять-подорожей. Використовуючи здебільшого практичні методи навчання, такі, як гра, моделювання, експериментування, вихователі забезпечують дітям можливість самостійних відкриттів, стимулюють їхню допитливість, розвивають уявлення, світобачення, фантазію. Робота в парах, мікрогрупах під час занять не лише вчить дітей взаємодіяти один з одним, а й викликає в них почуття захищеності. За спостереженнями вихователів, навіть у несміливих, сором'язливих дітей зникає острах працювати самостійно, давати індивідуальні відповіді. Диференціація навчальних завдань допомагає педагогам створити ситуацію успіху для кожної дитини, *а використання такої прийоми, як наставництво, коли дитина навчає дорослого робити те, що вміє сама* (при цьому вихователь емоційно виявляє зацікавленість процесом пізнання), *спонукає до роботи та підвищує пізнавальну діяльність навіть малоактивних вихованців*.

Педагоги дошкільного підрозділу нашого навчально-виховного комплексу використовують переважно нестандартні форми взаємодії з вихованцями. Вихователь **О.П. Кузнцова** застосовує власні лепбуки як один із видів спільної діяльності з дітьми. Цей універсальний посібник забезпечує інтеграцію освітніх галузей, дає можливість педагогу будувати діяльність на основі індивідуальних здібностей дітей. Створюючи лепбуки разом із вихованцями, педагог забезпечує умови, за яких дитина сама обирає зміст навчального матеріалу. Вихованці за власним бажанням організовують інформацію з певної теми і, як результат, краще розуміють та запам'ято-

вують матеріал. Зміст диференційованих завдань дає змогу використовувати лепбуки під час роботи з групою дітей, які мають різний рівень інтелектуального розвитку. Така спільна робота з вихованцями допомагає дітям комфортно почуватися на занятті, підвищує в них віру у власні сили. Вихователь **С.В. Корнєєва** вдало використовує метод проектів, вплив якого на розвиток та самореалізацію особистості ґрунтується на гуманістичному підході до дитини. Вона впевнена, що реалізація проектних технологій сприяє зміні ролі вихователя, адже з носія готових знань він перетворюється на організатора пізнавальної діяльності. І тут вкрай важливо залишатися незалежним консультантом, утримуватися від підказок, своєчасно давати відповіді на запитання дітей. Під час реалізації методу проектів виправданим є використання у роботі з дошкільниками технології проблемного навчання, що допомагає набутти досвіду індивідуальної самостійної діяльності, сприяє формуванню особистісних рис, які розвиваються лише в процесі діяльності й не можуть бути засвоєні вербально.

Розвиваючи особистісні якості дошкільнят, *ми тісно співпрацюємо з вузькими спеціалістами – музичним керівником, логопедом, викладачем іноземної мови, хореографом*. Це дає можливість забезпечувати якісний індивідуальний підхід до кожного вихованця в певному навчально-естетичному напрямку.

Вихователі дитячого садка також тісно співпрацюють з учителями початкових класів, забезпечують наступність, інтеграцію, психолого-педагогічний підхід до дитини, ураховуючи їхні вікові особливості в подальшій навчально-виховній роботі.

Психолого-педагогічна діагностика дошкільників, участь учителів початкової школи в батьківських зборах дошкільного закладу, попереднє знайомство вчителя з дітьми під час проведення виховних заходів суттєво полегшує адаптацію вихованців до шкільного життя. Саме тому вже в першому класі вчитель знає дитину, його творчі здібності, риси характеру, особливості поведінки, продовжує психолого-педагогічне спостереження за нею, враховує їх у процесі виконання навчальної програми. Між учителем і учнем встановлюються «взаємодопоміжні відносини», у яких принаймні одна зі сторін прагне до заохочення іншої, до

особистісного зростання, поліпшення життєдіяльності та співробітництва, що є основними вимогами Нової української школи [3].

Структура НВК «Генічеська школа I-III ступенів № 3 – дошкільний навчальний заклад» дає можливість дітям засвоїти такі знання, які знадобляться в майбутньому житті при виборі професії, і дуже важливо, щоб педагог вже сьогодні формував ключові компетенції.

На цьому етапі наш навчально-виховний комплекс апробує пілотний проект із німецької мови в першому класі за програмою «*Нова українська школа*». Це тривалий процес, який потребує знань, копіткої праці, терпіння, концентрації та впевненості в успішності його завершення. Для того щоб досягти значних результатів у навчанні, *будь-який учень має потребу в мотивації, адже без неї процес вивчення іноземної мови перетворюється на рутину*. Тому перш ніж приступити до освоєння німецької мови, важливо чітко уявляти, які можливості можуть відкритися учневі в майбутньому. Знання мови розвиває розумовий потенціал, розширює світогляд, професійне зростання, виховує повагу серед друзів і колег. До найбільш сильних мотивуючих факторів, що спонукають людину розпочати вивчення німецької мови, ми відносимо: кар'єрні перспективи, навчання в німецькомовних країнах, доступ до інформації німецькою мовою, прагнення до саморозвитку, подорожі в німецькомовні країни, читання книжок та преси, перегляд фільмів німецькою мовою тощо.

З бажанням змінити щось у традиційному навчанні учнів з'являється мотивація вчителів НВК м. Генічеська до вдосконалення власного досвіду. Таким чином, учителі німецької мови **В.Г. Санькова, Л.М. Кравченко, Н.Ю. Булюк** вийшли за межі стереотипів та почали працювати в перших класах за методикою «*Кікус*», яку запропонували спеціалісти Гете-інституту м. Мюнхена. Програма «*Кікус*» спрямована на розвиток особистості та її таланту за допомогою найважливішого засобу комунікації, вона ґрун-

тується на мовній основі, навчання із задоволенням, використанні фізичного контакту, заохоченні, повторенні, за принципом від простого до складного. Учні активно співпрацюють на уроках, відкривають свої здібності, долають страх відповіді неправильно, вже через півроку вміють розповісти дуже багато про себе, сім'ю, навколишній світ.

Німецькі вчителі, передаючи власний педагогічний досвід генітським педагогам і школярам, забезпечили навчально-виховний процес методичними посібниками, предметними картками, DVD-дисками із записами пісень німецькою мовою тощо. Робочі наочні кікус-картинки мотивують дітей до оволодіння німецькою мовою, але для роботи на уроці вчителі використовують реальні предмети, які є в класі: ляльки, ігри, пісні, вправи для руху, пазли, книжки з картинками тощо. Багато картинок кольорові, але чорно-білі дають можливість дітям їх розмалювати на уроці або вдома з батьками.

З 11 піснями на кікус-аудіо-СД «Доброго ранку» записано пісні з елементами руху, що діють позитивно на мовний і загальний розвиток учнів. Усі пісні відповідають курсу «Кікус». Дуже цікаво діти сприймають театральні ігри (дитячий театр є складовою наочних посібників програми «Кікус»).

За допомогою інноваційних матеріалів учителі мають можливість змінити форми і методи роботи з учнями, зробити уроки більш захоплюючими й цікавими. Діти вчаться іноземної мови граючи, малюючи, співаючи. Вони швидко запам'ятовують лексичний матеріал, використовуючи його в міні-діалогах та описах предметів, які їм подобаються. Учителі постійно обговорюють проблеми нових методик, обмінюються досвідом, формують спільне бачення завдань та способів їх розв'язання. Однією з найбільш сильних мотивацій для продовження вивчення мови є перший позитивний результат при виконанні будь-якої справи. Учителі активно користуються методами схвалення учнів за їх до-

Куточок українського побуту

сягнення в навчанні, тому подальша робота проходить із задоволенням. Процес засвоєння програмового матеріалу здійснюється швидше, і є надія, що вивчення мови буде ефективнішим.

Разом з тим педагогічний колектив стикається з **проблемами**:

- якщо перші німецькі матеріали видано вчителям та учням безкоштовно, то у подальшому невідомо, як вони надходять до фонду шкільних бібліотек;
- навчальних підручників для перших класів взагалі немає;
- програма «Кікус» – це програма для сімей, які приїхали до Німеччини, щоб інтегруватися в німецьке суспільство, але не всі українські батьки можуть підтримати своїх дітей, бо вони в школі вив-

чали англійську мову та не мають наміру виїжджати за кордон;

- класи з **30 учнів** поділено на дві групи, а програмою «Кікус» передбачено, що в групі має бути не більш як **8 учнів**. Проте впровадження такого інноваційного навчання наближує нас до європейського співтовариства в галузі освітянського простору.

Освіта в Україні потребує кардинальних змін, ретельного планування та усвідомлення. **Головне завдання реформи – забезпечити визнання українських атестатів за кордоном.** З цією метою у 2018 р. Україна вперше взяла участь у програмі Міжнародного оцінювання учнів PISA, що проводиться під егідою Організації економічного співробітництва й розвитку. У межах програми **15-річні підлітки** проходять тестування з математики, природничих наук і читання, а також відповідають на запитання під час анкетування. Це міжнародне дослідження з точки зору запровадження компетентнісного підходу до навчання може дати для України дуже багато. Ми побачимо себе на тлі інших освітніх систем. PISA враховує величезну кількість критеріїв і факторів, що впливають на систему освіти. Ми отримувемо додаткову інформацію для того, аби правильно визначити слабкі й сильні сторони нашої системи освіти.

ВИСНОВКИ. Переконана, що головне – надати на уроках учням більше свободи. Замість зубріння – критичне мислення, творчість та практичні навички, необхідні їм для майбутньої професії. Адже стандарти Нової української школи орієнтовані на формування особистості та вміння реалізовувати себе та здобути знання на практиці. Разом з тим найважливіше питання полягає в тому, чи вистачить сил і ресурсів, аби втілити все це в життя. Першочергове завдання, на мою думку, аби в кожній школі України свідомо сприймали нову систему та брали відповідальність на себе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сосновенко, Н. Наступність дитячого садка і школи: налагоджуємо взаємодію / Н. Сосновенко // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2017. – № 3. – С. 5-8.
2. Усатенко, Т. Модель життєдіяльності української національної школи / Т. Усатенко // Директор школи. – 2000. – № 33. – С. 15-18.
3. Нова українська школа [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/nova-ukrainska-shkola-tse-shkola-dlia-zhyttia-u-xxi-stolitti-interviu-z-ministrom-osvity-i-nauky-ukrainy> (дата звернення: 25.03.2018).

Татьяна Микитас

Личностно ориентированный подход в организации образовательного процесса в Новой украинской школе

В статье речь идет о современном состоянии организации системы образования в УВК «Геническая школа I-III ступеней № 3 – дошкольное учебное заведение», целью которого является поиск путей приведения содержания образовательного процесса в соответствие с личностными запросами учащихся, европейскими стандартами. Новая структура школы позволяет усвоить инновационное содержание образования и приобрести соответствующие компетенции для жизни.

Ключевые слова: управление учебно-воспитательным комплексом, компетентность, инновационное учебное заведение, Новая украинская школа, проектная деятельность, педагогика партнерства, пилотное внедрение.

Tatjana Mikitas

A person-oriented approach to organizing an educational process at the New Ukrainian School

The article deals with the current state of the organization of the system of education in the NEC «Genichesk school I-III degrees № 3 – pre-school educational institution», characterized by the search for ways to bring the content of education in accordance with the personal demands of students, to world standards. The new structure of the school allows you to master the innovative content of education and acquire the relevant competencies for life.

Keywords: management of educational-educational complex, competence, innovative educational institution, New Ukrainian school, project activity, partnership pedagogy, pilot implementation.